

V této diplomové práci se autorka hodlá zabývat problematikou vlivu podstatné změny poměrů na trvání závazku v českém soukromém právu.

Základní monografií, která se v českém právu věnuje problematice vlivu změny poměrů je práce Kandova¹. Tato však mapuje vývoj problému jen do poloviny šedesátých let minulého století. Od té doby došlo k četným změnám v právní úpravě, jež přizpůsobily právní řád politicko-ekonomickým změnám. Česká republika jako člen Evropské unie musí nyní též přihlížet k trendům v oblasti harmonizace soukromého práva. V současné době probíhají práce na návrhu nového občanského zákoníku, a tak máme za to, že je vhodná doba znovu se zamyslet nad otázkou, zda a nakolik by bylo vhodné připustit vliv změny poměrů na trvání závazku.

Připustit vliv změny poměrů na trvání závazku znamená odchýlit se od striktního uplatňování zásady *pacta sunt servanda*, která je jednou ze základních zásad našeho soukromého práva. Proto zatím vliv změny poměrů nenašel v českém právu širšího uplatnění. Autorka by ráda na základě analýzy současné české právní úpravy (s přihlédnutím k historickému vývoji problému) a komparace s jinými právními řády a úpravami poukázala na aspekty, které by bylo vhodné zvážit při úpravě této problematiky *de lege ferenda*.

Vzhledem k plánovanému rozsahu práce není v žádném případě možné zabývat se všemi aspekty dané problematiky. Proto se v této práci soustředíme na vliv změny poměrů na trvání závazků vzniklých pouze ze smluv (zcela stranou tedy necháváme závazky deliktní)². Současná česká koncepce soukromého práva vychází z jeho dělení na občanské právo, jakožto obecné právní odvětví, a vůči němu speciální právo obchodní, rodinné a pracovní. Závazkové právní vztahy vznikající ze smluv nalezneme nepochybně ve všech těchto odvětvích. V této práci se však soustředíme především na oblasti práva občanského a práva obchodního. Rádi bychom se totiž zaměřili na připuštění vlivu změny poměrů na trvání závazku jakožto obecné zásady a dílčím ustanovením právního řádu, které vliv změny poměrů připouští u konkrétních typů smluv, se věnovali jen okrajově.

Cílem této práce není teoretické vymezení institutu podstatné změny poměrů vůči jiným právním institutům (např. vůči nemožnosti plnění či *force majeure*). Tato problematika bude zmíněna jen, pokud to bude nezbytně nutné. V dalším odkazujeme na výše zmíněnou práci Kandovu a další v závěru práce uvedenou literaturu.

Práce bude rozčleněna celkem do sedmi kapitol. V druhé kapitole bude zásada nezměněných poměrů (zásada *rebus sic stantibus*) představena v kontrastu vůči základním zásadám soukromého práva a budou uvedeny důvody hovořící pro a proti jejímu zakotvení jakožto obecné zásady v právu. Následně nastíníme vývoj právní úpravy námi zkoumané problematiky do vydání Kandovy práce. V části věnované současné úpravě analyzujeme ustanovení právního řádu, která vliv změny poměrů na trvání závazku připouštějí. Poté budou probrána i příslušná ustanovení návrhu rekodifikace. Pátou kapitolu věnujeme vlivu změny poměrů na trvání závazku v komparativním pohledu. Trendy v oblasti smluvního práva v rámci dané problematiky přiblížíme v šesté kapitole formou analýzy dokumentů, jež jsou výsledkem unifikačních snah jak na celosvětové, tak komunitární úrovni.